

Činnosť Židovskej ústrednej úradovne bola svojho času krajským úradom pripustená a účinkuje preto legálne.⁶⁸

SNA, fond Policajné riaditeľstvo v Bratislave, kartón 110, Mat.133/76.

Dokument 29

Článok hlavného rabína v Novom Meste nad váhom Armina Friedera Aké poriadky? uverejnený v Židovských novinách 24. 2. 1939, v ktorom reaguje na článok So Židmi treba robiť poriadky z novin Gardista (18. 2. 1939), v ktorom útočili na talmudistické školy.

Hl. rabín A. Frieder, Nové Mesto n. V.

Aké poriadky?

Piate číslo časopisu „Gardista“ prináša článok pod nadpisom „So Židmi treba robiť poriadky“⁶⁹, v ktorom sa ozývajú celkom nové tóny, ktorých

⁶⁸ Na druhej strane dokumentu je list Židovskej ústrednej úradovne Prezidiu policajného riaditeľstva v Bratislave z 23. 3.1939, v ktorom žiadajú uvoľniť spomínané miestnosti, ktoré predtým užívala televízna jednota Makabi. Na liste okrem pečiatky ŽÚÚ aj pečiatka Cionistického spolku Anawath Cion Bratislava. 29. 3. 1939 ŽÚÚ povolenie používať miestnosti dostala. Na dokumete je aj prezentát Prezidia policajného riaditeľstva v Bratislave s dátumom 23. 3. 1939 a číslom 3669.

⁶⁹ Článok: So židmi treba robiť poriadky. Iste nebude nikto pochybovať o tom, že slovenská vláda mala dosť dôvodov k tomu, aby rozpustila stranu komunistickú, židovskú, sociálne-demokratickú a lóže slobodomurárske. Nie menej závažné sú dôvody i pre rozpustenie takzvaných škôl talmudistov, semeníšť to šíriteľov zásad protikresťanských a tak i protislovenských. Na čo sa v školách pripravujú talmudisti? Iste ich neučia milovať kresťanov, ani napomáhať vývoj dnešného Slovenska. O úlohách týchto škôl máme iné vedomosti. O ich nemravnom učení počuli sme a počúvame také neuveriteľné tvrdenia, že nám často rozum, ale aj naše celé vnútro sa vzpiera veriť. Či by na takú podlosť, na taký stupeň sebeckosti mohol sa človek dneška snížiť, ako im to kážu ich učebnice: Šulchen Aruch a sám Talmud. Školy, ktorých učebnou látkou je nenávisť Žida voči Nežidom, kde učia, že človekom je len Žid; kde sa vychovávajú budúci generáli štábu, v ktorom platia zásady Šulchan Aruchu, Talmudu, podľa ktorých majetok Nežida je „res nullia“ (vec ničia), ktorá čaká na pána, t. j. Žida, školy, kde platí zásada, že bližným Židovi je len Žid, že Žid nie je povinný sa riadiť zákonom lásky bližného k Nežidovi, - nemôže mať práva jestvovania. Také školy sú teplé hrady, z ktorých sa šíri duševná otrava pre všetkých kresťanov. Kresťanské Slovensko musí sa očistiť od takýchto škôl, ale aj od takýchto žiakov a ich učiteľov. Ponechanie týchto škôl na území Slovenska znamenalo by nevidieť jasne do tých tmavých kútov, kde sa budujú rozkladné sily pre zničenie dnešného Slovenska, a kde sa cvičia bojovníci na ukoristenie svetovlády nad všetkým, čo nie je židovské. Dnes je už každému na Slovensku dobre známe, že židovstvo sa nie náhodou zmocnilo všetkého, čo sa nazýva obchodom. Nie náhodou sú advokáti a lekári väčšinou Židia. Všetko to je program, dôsledne prevádzaný podľa Talmudu, Šulchen Aruchu. Školy tieto sú v takom nepriateľskom postoji voči dnešnému Slovensku, že nemôže byť pochybnosti o tom, či sa majú ďalej trpieť bez toho, aby sa nehrešilo proti záujmom národa a štátu. Musia si konečne aj Židia uvedomiť, že kým kresťania žijú podľa Kristovho príkazu,

dosiaľ nebolo ani v zemiach, kde sa na tieto otázky pozerajú pohľadmi čo najradikálnejšími. V tomto článku sa žiada, aby boli rozpustené náboženské učilištia Židov, lebo to sú vraj „semeništia šíriteľov zásad protikresťanských a teda i protislovenských“. Hovorí sa v ňom, že učenie náboženských učilísk židovských je nemravné, že sa na nich zdôrazňuje nadvláda Židov, nad všetkým, čo je nežidovské, že sa na nich hlása neláska k blížnému, opak teda kresťanského učenia.

Katastrofy v živote židovského národa nie sú novotou. Keď Vespazián zbavil Židov slobody, keď spálil chrám, keď im pobral majetok a pozbavil všetkých ľudských práv, nerozhodol sa zakázať rabimu Jochananovi ben Zakajovi talmudskú školu, lebo v nej nevidel žiadneho nebezpečia pre nežidovský svet. V klasickej zemi pogromov a krvavých výtrzností, v predvojnovom Rusku a na Ukrajine, kvitly školy talmudistov a nikomu neprišlo na um – i tomu najhúževnatejšiemu nepriateľovi – vidieť v týchto školách baštu protikresťanského a nemravného smýšľania.

V posledných rokoch oživily dávno odsúdené a za literárne braky vyhlásené diela ako Rohlingov Talmudový žid, Szentessyho Talmud, Fordov Medzinárodný žid a tak zvané Cionské protokoly. Tieto knihy boli preložené a dostaly sa do rúk ľuďom celkom neinformovaným, ochotným prijať každý nesmysel za hotovú vec. Nie teda čud, že výsledok takejto lektúry sa musí zrkadliť v článkoch a vo výplodoch ľudí, ktorí si nárokuje znalecký posudok v týchto veciach.

Tvrdenie, že Talmud hovorí o majetku nežida ako o „res nullius“, je výmyslom. Práve tak je nepravda, že by prikázanie o láske k blížnému a o ľudskej dôstojnosti sa nevzťahovalo na Žida. Zákony židovského náboženstva vzťahujú sa na každého človeka, veriaceho v jediného Boha a plniaceho božské prikázania bez rozdielu, ku ktorej forme monoteizmu sa priznáva. Pripomenieme malú historku o veľkom učiteľovi Talmudu, Hillelovi: prišiel k nemu pohan a žiadal, aby mu Hillel vysvetlil podklad židovskej viery v dobe, po ktorú bude vládnuť stáť na jednej nohe. Hillel mu jednoducho odpovedal: „Miluj svojho blížného, ako seba samého.“ To je základ učenia, a všetko ostatné je komentárom tejto vety. Druhý najväčší učenc našej viery, mučeník rabi Akiba, povedal, že základnou myšlienkou celého biblického a talmudského učenia je „Čo nechceš, aby sa tebe stalo, nečiň ty druhému.“

nie je mysliteľné, aby pri vyznávaní týchto zásad smeli Židia žiť medzi kresťanmi so zásadami talmudistickými. Bude treba Židom jasne povedať: Na Slovensku po kresťansky musí žiť i Slovák i Neslovák, teda aj Židia. Rozpustením talmudistických škôl im k tomu poznaniu dopomôže náš prvý slovenský snem čo najskôr. Čo konečne bude aj v ich vlastnom záujme. HGPB. In: *Gardista*, 18. 2. 1939, s. 15.

Ako odborníkovi je mi smiešny výrok, že „Židia sa v plnení programu Talmudu stali lekármi a advokátmi.“ Je pravda, že Talmud k týmto povolaniam zaujíma negatívne stanovisko a je jasné, že Židov k týmto zamestnaniam neprivedol Talmud ale vývoj hospodárskej štruktúry, ktorá Židov z určitých oborov vylučovala.

Článok v „Gardistovi“ uzatvára, že na Slovensku po kresťansky musí žiť Slováč i Neslovák, teda aj Židia. K tomu by som poznamenal, že ak kresťanský život znamená plniť príkazy o láske k blížnému a ľudskosti, je talmud už dávno kresťanský.

Židovské noviny, 24. 2. 1939, s. 8.

Dokument 30

Hlásenie policajného riaditeľa v Bratislave Krajskému úradu v Bratislave z 25. 2. 1939 o vytvorení Výkonného výboru ort. židovstva pre Slovenskú krajinu.

Koncept.

2217/39 prez.

25. februára 1939.

Židia na Slovensku – utvorenie hospodárskeho výboru.
31.708/8-1939.

Krajskému úradu, oddelenie 8. v Bratislave.

K predmetnému nariadeniu dovoľujem si hlásiť toto:

Ortodoxní židia na Slovensku nie sú spokojní so založením a účinkovaním „Židovskej ústrednej úradovne pre krajinu Slovenskú“ so sídlom v Bratislave, o ktorej bola podaná zpráva dňa 9. februára 1939⁷⁰ pod čísl. 22.435/38 prez. k výnosu tamojšieho úradu čísl. 75.365/38 prez., ale založili si dňa 19. februára 1938⁷¹ inštitúciu s názvom „Výkonný výbor ort. židovstva pre Slovenskú krajinu“ so sídlom v Bratislave, Zochová ulica čísl. 14-16. Zasadnutia, na ktorom bola táto inštitúcia založená, zúčastnili sa predsedovania väčších ortodoxných židovských obcí na Slovensku, ktorí rokovali tam o výsledku volieb do snemu Slovenskej krajiny a o otázke vhodného zastúpenia hospodárskych záujmov ortodoxných židov.

⁷⁰ Pozri dok. 25.

⁷¹ Dátum 19. 2. 1939 je chybný. Pozri dok. 19, kde je dátum založenia tohto výboru 19. 12. 1938.